

**Результати 26-того засідання
у формі відеоконференції
Робочої групи Пенологічної ради Ради Європи (РС-СР)
Страсбург (3-4 лютого 2021 року)**

Робоча група Пенологічної ради Ради Європи (РС-СР) зробила наступне.

Взяла до відома вступне слово Яна Клейссена, який привітав учасників, повідомивши про досягнення Спеціального комітету з питань штучного інтелекту (далі - ШІ), пов'язані з визначенням сфери дії майбутнього юридично-правового документа Рада Європи про ШІ. Закликала РС-СР продовжувати роботу у цій сфері.

Подякувала експертам РС-СР за роботу над проектом Рекомендації Комітету міністрів РЄ щодо роботи із підозрюваними та засудженими за сексуальні правопорушення.

Подякувала професору Марчело Ебі та його команді – за роботу в рамках SPACE та додаткове опитування щодо COVID-19.

Взяла до відома виступ Карла Кьяромонте, щодо діяльності комітетів CDPC та CDCT та наміру розглянути в червні 2021 р. проект рекомендацій щодо роботи з особами, яких звинуватили чи засудили за тероризм. До участі в цьому розгляді запрошено представника РС-СР.

Взяла до відома інформацію, надану головою РС-СР, щодо запланованих заходів, а саме роботи щодо питань психічного здоров'я та ШІ;

Розглянула проект Рекомендації Комітету міністрів РЄ щодо роботи зі звинуваченими та засудженими за сексуальні правопорушення, а також пояснювальну записку [документ РС-СР (2019) 3 Rev 13], що відображає думки та пропозиції, зроблені на пленарних засіданнях РС-СР та CDPC у 2020 р., подякувала трьом науковим експертам за роботу у цій сфері та схвалила текст з деякими поправками.

Взяла до відома інформацію, надану Кірстен Гоулічек (виконавчий директор EuroPris), щодо діяльності цієї організації з просування відповідних рекомендацій Ради Європи (оновлені стандарти, що стосуються освіти у в'язницях та роботи з іноземними в'язнями).

Взяла до відома інформацію, надану Секретаріатом щодо рішення Комітету міністрів РЄ з приводу планування діяльності та відповідного бюджету на чотири роки замість двох років (завдання РС-СР на період 2022-2025 р.р.): підготовка Білої книги про психічне здоров'я; складання Рекомендації щодо використання нових технологій та ШІ; розгляд особливостей застосування кримінальних санкцій щодо жінок; перегляд Рекомендації КМ (89) 12 про освіту у в'язницях; робота, яку повинен здійснити CDCT щодо оцінки ризику терористів підготовки відповідних рекомендацій для в'язниць; перегляд коментарів до Рекомендації КМ (2012) 12 щодо іноземних ув'язнених.

Обговорили результати 25-ї конференції директорів служб тюрем та пробації (CDPPS), що відбулася дистанційно 9-10 листопада 2020 року (брали участь понад 300 осіб).

Обговорили проведення 26-ї конференції CDPPS у Португалії та домовилися, що вона пройде в третій тиждень вересня 2021 року, і що темами можуть бути: вплив COVID-19 на психічне здоров'я правопорушників та пенітенціарного персоналу; застосування у роботі нових технологій, включаючи ШІ. Цей форум може слугувати просуванню нової Рекомендації Комітету міністрів РЄ щодо роботи із підозрюваними та засудженими за сексуальні правопорушення.

Взяла до уваги виступ професора Марчело Ебі (SPACE I та II), а також інформацію, надану ним та Секретаріатом щодо запланованої спільно з Європейською Комісією конференції «Три десятиліття злочинності. Статистика кримінального правосуддя в Європі: методи, тенденції та вплив на формування політики», що відбудеться 22-23 березня 2021 р., у форматі відео конференції.

Взяла до відома цікаву презентацію, зроблену групою експертів з Бельгії та Італії щодо проєкту ERASMUS+, що фінансується Європейською Комісією. Проєкт розпочався в італійських тюрмах для довготермінових в'язнів і передбачав подолання агресії та розладів уваги, а також допомагав зменшити тривогу в'язнів. Крім того, він сприяв підвищенню рівня задоволеності роботою персоналу та зменшенню вигорання на роботі.

Взяла до відома інформативну презентацію, яку зробив Хорхе Монтейро (Директорат з питань реінтеграції та в'язничної служби Португалії) про психічне здоров'я в'язнів.

Розглянула проєкт опитувальника, що був підготовлений професором Чарлі Брукером та Конфедерацією європейської пробації (CEP). Домовилися про створення аналогічного опитувальника. Вони обидва будуть надіслані до національних пенітенціарних служб для збору інформації, необхідної для складання Білої книги з відповідних питань.

Взяла до відома інформацію, надану Клементиною Барбаро (САНАІ), щодо стану справ у сфері застосування ШІ.

Через проблеми, пов'язані зі здоров'ям Хокана Кларіна (Шведська служба в'язниць та пробації), експерта з питань ШІ, учасники засідання переглянули відеозапис його презентації, яку він зробив у 2020 році на Форумі, організованому Швейцарським пенітенціарним експертним центром (SCEPP). Вирішили запросити Х.Кларіна взяти активну участь у наступному засіданні для продовження дискусії у цій сфері.

Домовилися, що наступне засідання відбудеться у другій половині року і буде супроводжуватися конференцією з нагоди 40-ї річниці створення РС-СР.

Довідково:

Так склалося історично, що Рада Європи відіграє новаторську роль і має унікальний досвід пропаганди гуманного поводження з правопорушниками, гідних умов ув'язнення та соціально ефективних реабілітаційних кримінальних санкцій та заходів.

Питання про позбавлення волі та громадські санкції є важливими питаннями для 47 держав-членів Ради Європи.

Через свої рекомендації та інші тексти, що встановлюють певні стандарти, Рада Європи підтримує держави-члени у розробці та впровадженні інноваційної кримінально-виконавчої політики, спираючись на її головний орієнтир (принцип) – підтримку та просування прав людини, верховенства права і демократії.

Метою Пенологічної ради Ради Європи (РС-СР) є сприяння розробці рекомендацій, керівних принципів і навіть довідників, які є достатньо чіткими та конкретними, щоб допомогти національним органам влади у вдосконаленні політики щодо ув'язнення та пробації.

Позбавлення волі розглядається як останній засіб правового захисту суспільства від злочинних посягань. У багатьох країнах Ради Європи існують проблеми переповненості в'язниць. У зв'язку з цим все більше застосовуються альтернативні санкції.

Однак, у багатьох країнах зростає кількість засуджених, що ставить під сумнів те значення, яке надається ув'язненню та альтернативним санкціям в Європі, які стають дедалі складнішими в соціальному, економічному та політичному плані.

РС-СР, серед іншого, готує проєкт рекомендацій щодо оцінки, управління та реінтеграції в суспільство осіб, які вчинили сексуальні злочини, а також досліджує необхідність розробки стандартів Ради Європи щодо роботи зі злочинцями, які мають психічними вади чи розлади.

Наразі вивчається вплив і використання пенітенціарними службами нових технологій (наприклад, штучний інтелект) при роботі зі звинуваченими та засудженими.

Примітка:

<https://rm.coe.int/pc-cp-2021-1e-summary-meeting-report-26th-pc-cp-wg-meeting-3-4-februar/1680a1648e>

Влад КЛИША

**Представник України в
Раді з питань співробітництва у сфері пенології,
Рада Європи,
Начальник відділу міжнародного співробітництва
Державної установи "Центр пробації"**